

V zadevi Grupa Zastava Vozila, a. d. proti Sloveniji

Evropsko sodišče za človekove pravice (peti oddelek) kot senat treh sodnikov v sestavi:

Angelika Nußberger, *predsednica*,

Boštjan M. Zupančič,

Helena Jäderblom, *sodnika*,

in Stephen Phillips, *namestnik sodnega tajnika oddelka*,

po razpravi, zaprti za javnost, ki je bila 2. aprila 2013,

izreka to sodbo, sprejeto navedenega dne:

POSTOPEK

1. Zadeva se je začela s pritožbo (št. 67793/10) proti Republiki Sloveniji, ki jo je po 34. členu Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (v nadaljnjem besedilu: konvencija) pri Sodišču 11. novembra 2010 vložila srbska družba Grupa Zastava Vozila, a. d. (v nadaljnjem besedilu: družba pritožnica).

2. Družbo pritožnico je zastopala M. Kranjčević, odvetnica iz Ljubljane. Slovensko vlado (v nadaljnjem besedilu: vlada) je zastopal njen zastopnik.

3. Vlada je bila o pritožbi obveščena 24. maja 2012. V skladu s protokolom št. 14 je bila pritožba dodeljena senatu treh sodnikov.

4. Srbska vlada je bila 24. maja 2012 obveščena, da ima pravico predložiti pisne pripombe o zadevi, a je Sodišče obvestila, da ne namerava sodelovati v postopku.

DEJSTVA

OKOLIŠČINE ZADEVE

5. Leta 1996 je družba pritožnica, GRUPA ZASTAVA VOZILA a. d., z družbo PS ZA AVTO p. o. sklenila pogodbo pred notarjem, ki je določala podrobnosti glede skupnih investicij.

6. 1. decembra 1997 je družba PS ZA AVTO pri Okrožnem sodišču v Ljubljani sprožila postopek proti družbi pritožnici za razveljavitev navedene pogodbe in notarskega zapisa.

7. 14. julija 1998 je sodišče odredilo vročitev tožbe družbi pritožnici v Republiki Srbiji po diplomatski poti ob pomoči Ministrstva za pravosodje (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo).

8. 29. oktobra 1998 je sodišče pri ministrstvu opravilo poizvedbo o vročitvi.

9. 12. novembra 1998 je ministrstvo obvestilo sodišče, da še vedno čaka na odgovor srbskih organov.

10. 30. maja 2000 je sodišče prejelo zahtevek družbe ZASTAVA AVTO d. o. o. za intervencijo.

11. 6. junija 2000 je sodišče ponovno opravilo poizvedbo o vročitvi pri ministrstvu.

12. 29. junija 2000 je predstavnik družbe pritožnice poslal pooblastilo in zahtevek za združitev z drugo zadevo.

13. 17. maja 2001 je družba pritožnica poslala zahtevek za določitev naroka za obravnavo.

14. Narok za prvo obravnavo, ki je bil razpisan za 11. oktober 2001, je bil preložen.

15. 12. oktobra 2001 je državno pravobranilstvo predložilo zahtevek za intervencijo.

16. 10. junija 2002 je sodišče izdalo sklep, s katerim je obema tretjima stranema dovolilo sodelovanje v postopku.

17. 12. septembra 2002 je družba pritožnica vložila nasprotno tožbo. Zaradi nasprotne tožbe je sodišče preložilo narok, ki je bil razpisan za 19. september 2002.

18. 3. februarja 2003 je sodišče opravilo poravnalni narok. Stranki nista sklenili poravnave.

19. 14. aprila 2003 je sodišče opravilo prvo obravnavo.

20. 23. aprila 2003 je družba pritožnica zahtevala podaljšanje roka za predložitev dokumentov. Rok je bil podaljšan za en mesec.

21. 10. novembra 2003 je sodišče določilo finančnega izvedenca.

22. 23. februarja 2004 je sodišče ugodilo zahtevi izvedenca za podaljšanje roka za predložitev poročila.

23. 3. maja 2004 je izvedenec predložil poročilo.

24. 6. oktobra 2004 je sodišče opravilo obravnavo.

25. 13. decembra 2004 je sodišče izreklo sodbo v korist družbe pritožnice. Notarski zapis in pogodba sta ostala veljavna. Tožnik se je pritožil.

26. 7. novembra 2006 je Višje sodišče v Ljubljani izreklo sodbo, s katero je spremenilo prvostopenjsko sodbo in razsodilo proti družbi pritožnici. Družba pritožnica je vložila revizijo.

27. 12. maja 2008 je Vrhovno sodišče izreklo sodbo, s katero je potrdilo odločitev pritožbenega sodišča. Družba pritožnica je vložila ustavno pritožbo.

28. 13. maja 2010 je Ustavno sodišče pritožbo zavrnilo kot neutemeljeno.

PRAVO

I. ZATRJEVANA KRŠITEV PRVEGA ODSTAVKA 6. ČLENA IN 13. ČLENA KONVENCIJE

29. Družba pritožnica se je pritožila, da trajanje postopka ni bilo v skladu z zahtevo po "razumnem roku" iz prvega odstavka 6. člena konvencije, ki se glasi:

"Vsakdo ima pravico, da o njegovih civilnih pravicah in obveznostih ... v razumnem roku odloča ... sodišče."

30. Prav tako se je družba pritožnica tudi pritožila, da so bila razpoložljiva pravna sredstva pri predolgotrajnih postopkih v Sloveniji neučinkovita. 13. člen konvencije se glasi:

"Vsakdo, čigar pravice in svoboščine, zajamčene s to konvencijo, so kršene, ima pravico do učinkovitih pravnih sredstev pred domačimi oblastmi, in to tudi, če je kršitev storila uradna oseba pri opravljanju uradne dolžnosti."

A. Sprejemljivost

31. Vlada je družbi pritožnici ponudila predlog za poravnavo, oblikovan na podlagi 25. člena zakona iz leta 2006. Družba pritožnica ponudbe ni sprejela.

32. Sodišče ugotavlja, da prehodna določba Zakona o varstvu pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja (v nadaljnjem besedilu: zakon iz leta 2006), tj. 25. člen, določa postopek, ki ga je treba upoštevati v zvezi s pritožbami, pri katerih je kršitev zahteve po "razumnem roku" že prenehala in ki so bile pri Sodišču vložene pred 1. januarjem 2007. Ne glede na dejstvo, da je bil predlog za poravnavo oblikovan na podlagi 25. člena, pa ta določba ne velja za zadevo družbe pritožnice, ker se je postopek, v katerem je bila družba pritožnica stranka, nadaljeval pred Vrhovnim in Ustavnim sodiščem po tem, ko se je začela uporabljati nova zakonodaja.

33. Sodišče ugotavlja, da ta očitka nista očitno neutemeljena po točki a tretjega odstavka 35. člena konvencije. Nista nesprejemljiva niti iz katerih koli drugih razlogov. Torej ju je treba razglasiti za sprejemljiva.

B. Utemeljenost

1. Prvi odstavek 6. člena

34. Obdobje, ki ga je treba upoštevati, se je začelo 1. decembra 1997, ko je bil sprožen postopek pred Okrožnim sodiščem v Ljubljani, in končalo 13. maja 2010, ko je bila izdana odločba Ustavnega sodišča. Torej je na štirih stopnjah sodišča trajalo dvanajst let in pet mesecev.

35. Sodišče ponovno poudarja, da je treba razumno trajanje postopka presojati glede na okoliščine zadeve in s sklicevanjem na ta merila: zapletenost zadeve, ravnanje pritožnika in ustreznih organov ter pomen zadeve za pritožnika v sporu (glej na primer *Frydlender proti Franciji* [VS], št. 30979/96, 43. odstavek, ESČP 2000-VII).

36. Sodišče ugotavlja, da je sodišče prve stopnje potrebovalo več kakor pet let, da je opravilo prvo obravnavo, in dodatni dve leti, da je izreklo sodbo (glej 5., 18. in 25. odstavek). Res je bila zadeva precej zapletena in bilo je nekaj težav pri vročitvi tožbe družbi pritožnici v Srbiji, vendar Sodišče ugotavlja, da v postopku skoraj dve leti ni bilo nobene dejavnosti (glej 8.—12. odstavek). Tako dolgo obdobje na eni stopnji se zdi nerazumno.

37. Sodišče po pregledu vsega gradiva, ki mu je bilo predloženo, in ob upoštevanju svoje sodne prakse (glej *Bedi proti Sloveniji*, 24901/02, 18.–20. odstavek, 13. april 2006; *Žnidar proti Sloveniji*, 76434/01, 21.–23. odstavek, 9. marec 2006; *Kiurkchian proti Bolgariji*, št. 44626/98, 68.–72. odstavek, 24. marec 2005; in *Von Koester proti Nemčiji*, št. 40009/04, 124.–125. odstavek, 7. januar 2010) meni, da so postopki pri obravnavani zadevi trajali predolgo in zahteva za "razumni rok" ni bila izpolnjena.

Torej je bil kršen prvi odstavek 6. člena.

2. 13. člen

38. Sodišče ponovno poudarja, da 13. člen zagotavlja učinkovito pravno sredstvo pred domačimi organi za zatiranje zahteve po prvem odstavku 6. člena, po katerem mora biti zadeva obravnavana v razumnem roku (glej *Kudła proti Poljski* [VS], št. 30210/96, 156. odstavek, ESČP 2000–XI).

39. V tej zadevi Sodišča ni prepričalo, da bi družba pritožnica lahko imela dostop do odškodninskega zahtevka, in Sodišče ugotavlja, da so pravna sredstva zakona iz leta 2006 neučinkovita (glej 32.–33. odstavek). Sodišče ne vidi razloga, da bi glede pravnih sredstev, ki so bila na voljo pred izvajanjem zakona iz leta 2006, odločilo drugače kakor v prejšnjih zadevah, v katerih je ta pravna sredstva spoznalo za neučinkovita (glej *Lukenda proti Sloveniji*, št. 23032/02, 6. oktober 2005).

40. Sodišče torej meni, da je bil pri obravnavani zadevi kršen 13. člen, saj v domači zakonodaji ni bilo pravnega sredstva, s katerim bi družba pritožnica lahko dosegla odločitev sodišča, ki bi obravnavala njeno pravico do obravnave zadeve v razumnem roku, kakor je določeno v prvem odstavku 6. člena.

II. DRUGE ZATRJEVANE KRŠITVE KONVENCIJE

41. Družba pritožnica se je nazadnje pritožila po 6. členu konvencije zaradi nepoštenosti in samovoljnosti postopkov. Pritožila se je, da sodbe niso bile zadostno utemeljene; zlasti da domača sodišča niso obravnavala mednarodnega sporazuma, na katerega se je družba pritožnica sklicevala v svojih vlogah.

42. Sodišče po obravnavi navedenih očitkov, če so v njegovi pristojnosti, ugotavlja, da glede na vse razpoložljivo gradivo ne kažejo, da je bil kršen 6. člen. To pomeni, da je ta očitek očitno neutemeljen in ga je treba zavrniti v skladu s točko a tretjega odstavka in četrtem odstavkom 35. člena konvencije.

III. UPORABA 41. ČLENA KONVENCIJE

43. 41. člen konvencije določa:

"Če Sodišče ugotovi, da je prišlo do kršitve konvencije ali njenih protokolov, in če notranje pravo visoke pogodbenice dovoljuje le delno zadoščenje, Sodišče oškodovani stranki, če je potrebno, nakloni pravično zadoščenje."

A. Škoda

44. Družba pritožnica je zahtevala 10.000 EUR za nepremoženjsko škodo.

45. Vlada je zahtevek izpodbijala.

46. Sodišče meni, da je družba pritožnica utrpela nepremoženjsko škodo. Po načelu pravičnosti ji na tej podlagi prisoja 4.800 EUR.

B. Stroški in izdatki

47. Družba pritožnica je zahtevala tudi 1.824 EUR za stroške in izdatke, ki so nastali v postopku pred Sodiščem.

48. Vlada je zahtevek izpodbijala.

49. Ob upoštevanju razpoložljivih dokumentov in svoje sodne prakse Sodišče meni, da je treba zahtevani znesek priznati v celoti.

C. Zamudne obresti

50. Po mnenju Sodišča je primerno, da zamudne obresti temeljijo na mejni posojilni obrestni meri Evropske centralne banke, ki se ji dodajo tri odstotne točke.

IZ TEH RAZLOGOV SODIŠČE SOGLASNO

1. *razglaša*, da je pritožba glede predolgega trajanja postopka in pomanjkanja učinkovitega pravnega sredstva sprejemljiva, preostali del pritožbe pa je nesprejemljiv;

2. *razsoja*, da sta bila kršena prvi odstavek 6. člena in 13. člen konvencije;

3. *razsoja*,

a) da mora tožena država v treh mesecih družbi pritožnici plačati ta zneska:

i) 4.800 EUR (štiri tisoč osemsto evrov) za nepremoženjsko škodo in morebitni davek;

iii) 1.824 EUR (tisoč osemsto štiriindvajset evrov) za stroške in izdatke ter morebitni davek, obračunan pritožnici;

b) da se za navedena zneska od dneva poteka treh mesecev do plačila obračunajo linearne obresti po stopnji, ki je enaka stopnji mejne posojilne obrestne mere Evropske centralne banke, za vse zamujeno obdobje z dodanimi tremi odstotnimi točkami;

4. *zavrača* preostali del zahtevka družbe pritožnice za pravično zadoščenje.

Sestavljeno v angleškem jeziku in 25. aprila 2013 poslano v skladu z drugim in tretjim odstavkom 77. člena Poslovnika Sodišča.

Stephen Phillips
namestnik sodnega tajnika

Angelika Nußberger
predsednica senata